

't Lopend Vuurtje

magazine voor Duinoord

nr. 244

september 2024

Variaties van Dromen 4

Duister Duinoord | De moordzaak-Lans 6

De Verhalenverteller 11

Speelruimte voor de allerkleinsten 19

Andere Tijden | Sunny Court, verborgen parel in de wijk 20

The expat pages 22

EEN BEKROONDE COMBINATIE VAN MAJESTUEUZE VERBOUWINGEN & SCHILDERWERKEN

In dit nummer

Variaties van Dromen	4
Ledenborrel Vrienden van Duinoord	5
Duister Duinoord	6
't Culturele Vuurtje	7
Gluren bij de burens	8
Inschikken voor de toekomst van de kleinkunst	9
Walking dinner	9
De Verhalenverteller	11
Buurtgenoten	12
't Lopend Vuurtje, stap voor stap	12
Duurzaam Duinoord	13
Plant u ook mee deze herfst?	14
Sunny Court Festival	14
Bloemrijke perken	15
Inpats – Expats	17
Hof van Boedijn: van verouderd bedrijf-venterrein naar groen woonproject	18
Speelruimte voor de allerkleinsten	19
Andere Tijden	20
Oog van de Lezer	21
The expat pages	22

Beste Buurtgenoten

De zomer ligt weer achter ons, de scholen zijn weken geleden begonnen en op het internet wordt al naarstig gezocht naar mooie vakantiebestemmingen voor de herfst- of kerstvakantie. Maar in ons mooie Duinoord is ook veel te beleven. Zo is er op 14 september het Sunny Court Festival, met zowel een middag- als avondprogramma gevuld met veel muziek. Hieraan werkt onder andere het Haganum Schoolorkest mee. Over Haganum gesproken: er waren ooit uitbreidingsplannen voor de fietsenstalling, ten koste van speeltuin Klein Tasmania. Gelukkig heeft langdurig en vruchtbaar overleg plaatsgevonden tussen VO Haaglanden, Stichting Klein Tasmania en andere belanghebbenden. Op 28 juni werd de heringerichte speeltuin feestelijk geopend, tot ieders tevredenheid.

De tijd is aangebroken om de tuin even onderhanden te nemen. Cora van Leeuwen geeft u veel bruikbare herfsttips voor de tuin. Heeft u geen tuin, dan kunt u misschien wel meedoen met de actie tegelwippen. Vorig jaar werden er door 40 gezinnen maar liefst 900 tegels vervangen door groen. En anders kunt u ook genieten van Duinoords nieuwste buurttuin.

En er is nog veel meer, zoals informatie over een cabaretavond in oktober en onze artikelen over de verhalenverteller, de kunstzinnige juriste, of de boerenzoon uit Vietnam. Wij gaan intussen weer aan de slag voor het decembernummer. Uw hulp wordt gewaardeerd. Daarover gesproken: we zoeken nog enkele bezorgers voor 't Lopend Vuurtje. Dit vrijwilligerswerk houdt in dat u vijf keer per jaar in een of twee straten bezorgt. De redactie wil graag iedereen bedanken voor hun bijdrage, en vooral ook de vrijwilligers die de bezorging doen.

De redactie

Colofon

't Lopend Vuurtje is een uitgave van Stichting Bewonersoverleg Duinoord. 't Lopend Vuurtje verschijnt 5x per jaar en wordt gratis huis-aan-huis bezorgd in Duinoord. Belangstellenden buiten Duinoord kunnen zich abonneren door € 15,- per jaar (= 5 nummers) over te maken op rekening NL46 INGB 0003 9305 05 t.n.v. Stichting Bewonersoverleg Duinoord o.v.v. naam en adres.

De standpunten die in 't Lopend Vuurtje zijn verwoord, zijn niet automatisch het standpunt van Stichting Bewonersoverleg Duinoord.
© Auteursrecht Stichting Bewonersoverleg Duinoord

Redactie: Kitty Bos, Sandra van Dijk, Traysi Smith, Marcel Tieleman en Michael Toorop

Eindredactie: Kitty Bos

Tekstredactie: Gesien Bruins

Aan dit nummer werkten mee: Jana de Heer, Janneke Hendriks, Veronica Hekking

Foto omslag: Janneke Hendriks

Vormgeving: Mike van der Geest | Geste ontwerp

Druk: Drukkerij Quantas / Oplage: 4.900

Verspreiding: vrijwilligers Bewonersoverleg Duinoord

Adverteren

Informatie over de mogelijkheden en de tarieven: bewonersoverleg@duinoord-denhaag.nl

Aanleveren kopij

Bijdragen voor 't Lopend Vuurtje en de website zijn welkom. Inleveren van kopij via het mailadres: redactie@duinoord-denhaag.nl. De redactie heeft het recht om zonder opgave van redenen bijdragen in te korten, te weigeren of redactioneel aan te passen.

Deadline kopij:

nr. 245 / 6 nov 2024, nr. 246 / 12 feb 2025

Bewonersoverleg Duinoord

Trefcentrum: Sweelinckplein 42, tel. 070 346 7191

Postadres: Sweelinckplein 42, 2517 GP Den Haag

E-mail: bewonersoverleg@duinoord-denhaag.nl

Website: www.duinoord-denhaag.nl

 @boDuinoord

 boDuinoord

 duinoord

Stichting Bewonersoverleg Duinoord heeft ten doel een goed woon-, leef- en werkklimaat in de wijk te bevorderen.

Bestuur

voorzitter: Rob van Putten

voorzitter@duinoord-denhaag.nl

secretaris: Vicki de Klerk

secretaris@duinoord-denhaag.nl

penningmeester: Loek van Noort

penningmeester@duinoord-denhaag.nl

bestuursleden: Gemma Jellic, Natalie Speet, Nils Nijdam, Sander van Dam
bewonersoverleg@duinoord-denhaag.nl
administratieve ondersteuning: Christine Ruha
bewonersoverleg@duinoord-denhaag.nl
tel. 070 346 7191 (maandag- & woensdagochtend)

Werkgroepen

zie: www.duinoord-denhaag.nl/werkgroepen

Vrienden van Duinoord

Word ook Vriend(in) van Duinoord met een gift op rekening NL60 INGB 0000 8299 39 t.n.v. Stichting Vrienden van Duinoord, Den Haag.

Nuttige informatie

Politiebureau Scheveningen

Nieuwe Parklaan 250, tel. 070 424 5011

Diverse aangiftes: www.politie.nl/haaglanden

Wijkagenten:

Floortje van Lieshout en

Mike Roeleveld | tel. 0900 8844

Stadsdeelkantoor Scheveningen

Scheveningsweg 303, tel. 14070

Meldingen openbare ruimte

www.denhaag.nl, tel. 14070

Meldpunt Graffiti

meldpuntgraffiti@denhaag.nl, tel. 070 353 4605

Welzijn Scheveningen

Prins Mauritslaan 82, tel. 070 416 2020

Ouderenadviseurs en Bezoek aan huis

ouderenadviseurs@welzijnscheveningen.nl
tel. 070 416 2020

Telefooncirkel

Elke ochtend (behalve zo) tussen 9-10 uur gebeld worden? tel. 070 416 2020
ouderenadviseurs@welzijnscheveningen.nl

Wijkbus 'stap in'

Ouderen en mindervaliden in het Zeeheldenkwartier, Archipelbuurt, Willemspark en Duinoord kunnen gebruik maken van de wijkbus. Voor € 22,- per kwartaal (met partner of begeleider € 30,-) heeft u een abonnement op deze vrijwilligersdienst. Wanneer u abonnee bent kunt u een dag van tevoren bellen, tussen 09:00-10:00 uur, naar het meldpunt en de bus staat op het afgesproken tijdstip voor u klaar. tel. 070 352 0416 (ook voor meer informatie)

Variaties van Dromen

Wereldburger vestigt zich in Duinoord

Brigitte Spiegelers werd geboren in Roelofarendsveen, maar voelt zich met hart en ziel een echte Hagenaar. Voordat ze in 2003 naar Den Haag – en meer specifiek naar Duinoord – verhuisde, voerden haar studies haar door een groot deel van Europa. Brigitte studeerde Franse taal- en letterkunde, Nederlands Recht en Europese Studies in Amsterdam. Tijdens deze periode volgde ze ook een rechtenstudie aan de Université Pierre Mendès France II in Grenoble en nam ze, dankzij een beurs van de Deutsche Akademische Austauschdienst (DAAD), deel aan een uitwisselingsprogramma aan de Universiteit van Tübingen en het Gerechtshof in Düsseldorf. Brigitte schreef haar afstudeerscriptie in het Frans, wat voor haar begeleider, Prof. Dr. Ted de Boer, geen probleem was.

Passie voor kunst geeft carrièreswitch

Hoewel Brigitte een diepe fascinatie heeft voor talen en rechtswetenschappen, liggen haar ware passies bij beeldende kunst en poëzie. Na haar studies in Amsterdam en tijdens haar eerste jaren als advocaat volgde ze op zaterdaglessen aan de Gerrit Rietveld Academie in Amsterdam. Na enkele jaren begon het te kriebelen en besloot ze een drastische ommekeer in haar carrière te maken. Ze stopte als advocaat en ging werken als senior beleidsmedewerker intellectueel eigendom bij het Ministerie van Economische Zaken in Den Haag. Deze functie gaf haar de kans om vijf jaar lang 's avonds beeldende kunst te studeren aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten (KABK) in Den Haag. Omdat zij op het ministerie verantwoordelijk was voor wetgeving op het gebied van intellectueel eigendom, reisde zij de wereld rond voor de nodige onderhandelingen. Na de succesvolle afronding van haar studie beeldende kunst, verliet Brigitte het ministerie en registreerde zij zich opnieuw als advocaat bij de balies in Parijs en Den Haag. Samen met een partner richtte ze een eigen advocatenkantoor op, terwijl ze zich ook volledig stortte op haar werk als beeldend kunstenaar. En dat doet ze met verve.

fotograaf: Kim Goudzwaard

Duinoord en de zee

Inmiddels woonde Brigitte al in Duinoord. Ze was op slag verliefd op haar huidige huis met zijn hoge plafonds, glas-inloodramen en een bijna tastbare sfeer van gemoedelijkheid. Het ligt dicht bij de Reinkenstraat, waar ze vaak te vinden is, en ook nabij het strand. Weer of geen weer, zomer of winter, Brigitte en haar vriendinnen gaan elke week zwemmen in zee, nadat ze elkaar eerst een gedicht hebben voorgelezen in een beschutte duinpan.

Dichten

Gedichten schrijven en voordragen doet Brigitte ook met een aantal andere dichters onder de noemer 'Dichter bij de Dood'. Op Allerheiligen of Allerzielen (1 of 2 november) gaan deze dichters, samen met zeker honderd toehoorders, naar de begraafplaats Oud Eik en Duinen om bij de graven van zo'n tien verschillende bekende Nederlanders een speciaal voor hen geschreven gedicht te declameren.

Voorhout Monumentaal

Brigitte heeft een voortreffelijk gevoel voor public relations en netwerken. Zo deed zij in 2023 mee aan de beeldtentoonstelling 'Voorhout Monumentaal' op het Lange Voorhout. Ze had een installatie

voor ogen met alleen maar spiegels. Het thema van de expositie was 'Zo ik iets ben...' en door de spiegels kon het publiek niet alleen de Hagenaars zien, maar ook de monumentale panden en bomen aan het Voorhout. Via social media riep Brigitte haar volgers op om spiegels te schenken. Dat heeft ze geweten: honderden spiegels kwamen haar kant op. Ze wist aandacht te krijgen in kranten zoals het AD en De Telegraaf, en verscheen op verschillende nationale en lokale televisiezenders zoals TV-West.

Over de grens

Brigitte exposeert ook vaak in het buitenland. Zo nam ze in 2017 deel aan de Biënnale van Venetië en enkele maanden geleden had ze een solotentoonstelling in Atlanta (Georgia, USA). Deze expositie, getiteld 'Dream Variations', was geïnspireerd door een gedicht van Langston Hughes, een voorvechter van gelijke rechten in de Verenigde Staten. De stad Atlanta en haar inwoners maakten een diepe indruk op Brigitte. De creativiteit spat je daar tegemoet. Uiteraard kun je niet om de geschiedenis van het zuiden heen en ervaar je de aanwezigheid van de vreedzame voorvechter van gelijke rechten, Dr. Martin Luther

King Jr. Indrukwekkend is The Martin Luther King Jr. National Historical Park. Op deze expositie was onder andere haar werk 'Now is the Time' te zien, waarin de handen van Dr. King Jr. zijn verwerkt. De titel is gebaseerd op zijn beroemde speech 'I Have a Dream', waarin hij onder andere zei dat het nu de tijd is om de beloften van de democratie waar te maken en om uit de donkere en desolate vallei van segregatie op te stijgen naar het zonovergoten pad van raciale

gerechtigheid. Brigitte heeft dit werk geschonken aan het Martin Luther King Jr. Center in Atlanta.

Brigitte Spiegeler is een duizendpoot voor wie het nu de tijd is om iets nieuws aan te pakken of een droom te verwezenlijken. Intussen kan ze, tussen alle bedrijvigheid door, heerlijk genieten van de rust en gemoedelijkheid in Duinoord.

Michael Toorop

fotograaf: Michiel Heffels

Ledenborrel Vrienden van Duinoord

Op zondag 7 juli 2024 vond in het Trefpunt Duinoord een goedbezochte en zeer geslaagde lezing/borrel plaats voor de (aspirant-)vrienden van de Stichting Vrienden van Duinoord. De jaarlijkse borrel dient om de banden te versterken en kennis te maken met nieuwe bestuursleden en vrienden.

Doelstelling en subsidies

De stichting wil de onderlinge banden tussen Duinoord-bewoners versterken voor meer maatschappelijke cohesie en welzijn.

De stichting subsidieert hiertoe activiteiten van en voor bewoners van de wijk Duinoord die aan dit doel kunnen bijdragen. Traditiegetrouw werden de gehonoreerde subsidieaanvragen meegedeeld, zoals dit jaar o.a. de Open Ateliers Duinoord (8-9 juni), medefinanciering van een plaquette 'Buurttuin' voor het gezamenlijk door vrijwilligers onderhouden van plantvakken, als ook het Sunny Court Festival (14 september). Dit zijn buurtinitiatieven die afhankelijk zijn van financiële bijdragen.

De bijeenkomst bood ook de gelegenheid om toekomstige activiteiten die bij de doelstellingen van de stichting passen te bespreken. Dit is hét moment om te ontdekken waarom het waardevol is om vriend of vriendin te worden van de Stichting Vrienden van Duinoord.

Lezing Haagse Achterhuis

Voorafgaand aan de borrel was er een lezing door Roelof Veenstra en Marloes Vernooijs over 'Het Haagse Achterhuis', het kleine appartement aan de Reinkenstraat 19, waar tijdens de Tweede Wereldoorlog gedurende twee jaar tientallen Joden zaten

ondergedoken. Dit verhaal is lange tijd vergeten geweest en is mede door Roelof Veenstra rond het begin van deze eeuw aan de vergetelheid ontrukkt. Marloes Vernooijs is verbonden aan Open Joodse Huizen en is zeer geïnteresseerd in eventuele andere soortgelijke verhalen (mvernooijs@gmail.com). De middag werd op indrukwekkende wijze afgesloten door het door de aanwezigen in het Trefcentrum een voor een noemen van de namen van de 24 mensen die 81 jaar geleden in de nacht van 22 op 23 maart 1943 uit het huis werden weggevoerd en in Sobibor vermoord.

Vriend worden of subsidie aanvragen?

De Vrienden van Duinoord zoeken nieuwe leden om subsidieaanvragen te financieren. Lid worden kan al voor €30 per jaar.

Zie <https://www.duinoord-den Haag.nl/vrienden-van-duinoord/>

Organiseer je een sociale buurtactiviteit die binnen de voorwaarden past? Vraag dan een financiële bijdrage aan via het formulier op onze website, voordat de activiteit plaatsvindt. Lees meer op www.duinoord-den Haag.nl/vrienden-van-duinoord/

De redactie

v.l.n.r Bart Derksen, Michelle van Driel, Pepijn van Wijmen, Anne-Karien von Fumetti en Pieter Smits

Duister Duinoord

De moordzaak-Lans

Een interessant historisch mysterie vanwege de vele plotwendingen, getuigenverklaringen en juridische complicaties die het omringden.

In de nacht van 4 op 5 december 1928 werd de heer G. J. van Oudheusden uit de Obrechtstraat in zijn woning gearresteerd en vervolgens op het politiebureau opgesloten. Van Oudheusden werd ervan verdacht op 29 november van dat jaar zijn werkgever, de heer P.C. Lans, op het kantoor in Rotterdam te hebben vermoord. De verdachte zou die dag om half zeven het kantoor hebben verlaten, maar pas om kwart over zeven de trein vanaf station Hofplein naar Den Haag hebben genomen. Dit was van belang omdat deskundigen meenden dat de moord tussen half zeven en zeven uur die avond moest zijn gepleegd.

Geen bekentenis

De verhoren leidden echter niet tot een bekentenis en er was ook geen ander bewijs dat Van Oudheusden de moord zou hebben gepleegd. De politie kon dan ook niet anders dan de verdachte weer vrijlaten. Op Sinterklaasavond was Van Oudheusden weer thuis, maar lang zou zijn herkgeregen vrijheid niet duren. Inmiddels bleek uit het politieonderzoek dat er bij A. de Haas Handelsmaatschappij, de firma waar hij werkte, financiële malversaties waren gepleegd. Van Oudheusden was er procuratiehouder en werd op 7 december opnieuw gearresteerd, nu voor oplichting en verduistering.

Oplichting, verduistering en moord

In juni 1929 moest Van Oudheusden voor komen bij de rechtbank in Rotterdam. Hem werd, naast oplichting en verduistering, ook moord met voorbedachten rade subsidiair doodslag ten laste gelegd. Er waren maar liefst 32 getuigen opgeroepen door het Openbaar Ministerie, dat vervolgens 20 jaar gevangenisstraf eiste. Van Oudheusden werd schuldig bevonden aan doodslag en verduistering en kreeg 15 jaar gevangenisstraf opgelegd zonder aftrek van voorarrest. Maar de juridische rechtsgang was

Obrechtstraat 1910 tussen Groot Hertoginnelaan en Valeriusstraat, voor de afbraak door de Duitse bezetter ten behoeve van de Atlantikwall. uitgave: A. Menke. Uit de collectie Haags Gemeentearchief

nog niet afgelopen. Er werd een hoger beroep ingesteld en in oktober 1930 veroordeelde het Gerechtshof in Den Haag de verdachte conform de eis tot 20 jaar gevangenisstraf. Reden voor Van Oudheusden om bij de Hoge Raad in cassatie te gaan.

In januari 1931 oordeelde de Hoge Raad dat het proces onzorgvuldig was geweest en over moest. De zaak werd nu verwezen naar het Gerechtshof in Den Bosch. De zaak werd groots aangepakt met maar liefst 53 getuigen, waaronder 12 deskundigen. De verdachte bleef volhouden wel schuldig te zijn aan verduistering, maar niet aan moord of doodslag.

Van Oostveen en Siebeling

De eerste getuige die werd gehoord was J.C. van Oostveen, die toen gedetineerd was in de Scheveningse strafgevangenis. De getuige had een brief gestuurd aan de advocaat van Van Oudheusden waarin hij mededeelde dat de verdachte onschuldig is aan de moord op Lans. De getuige verklaarde dat hij in 1928 was gaan samenwonen met een Duitser genaamd Harry Siebeling. Toen Siebeling 's avonds, op de dag van de moord, van

zijn werk thuis kwam, was hij door en door natgeregend en zichtbaar nerveus. Siebeling zei tegen Van Oostveen: "Ik heb mij gewroken op iemand in Rotterdam die geweigerd heeft mij borstels te leveren. Als daar iets van uitkomt, dan maken ze me toch niks, want dan zeg ik gewoon dat ik uit zelfverdediging gehandeld heb." Toen Van Oostveen verder vroeg, had de Duitser geantwoord: "Dat zal je wel in de krant lezen." De Duitser had ook verteld dat twee vrouwen hem hadden gezien en hem strak hadden aangekeken toen hij een metalen staaf – het vermeende moordwapen – in de gracht gooide. Toen Van Oudheusden gearresteerd was, had de Duitser nog gezegd: "Ze doen hem toch niks. Ik zal de zitting van de rechtbank bijwonen en als het voor Van Oudheusden slecht lijkt af te lopen, zal ik de waarheid vertellen." Later zou de Duitser er bij Van Oostveen op hebben aangedrongen om te zwijgen. De Duitser zat op de publieke tribune en kwam inderdaad naar voren, maar verklaarde dat hij niets met de moord op Lans te maken had en er nooit over gesproken had met Van Oostveen.

Zoals te verwachten drong de advocaat van de verdediging aan op nader onderzoek, terwijl de officier van justitie en de directeur van de strafgevangenis geen enkele waarde hechtten aan deze getuigenis. Na het verhoor van mevrouw Lans-Kroon werd de zitting geschorst tot 14.00 uur. Direct na de hervatting van het proces vroeg de procureur-generaal het woord en vertelde dat iemand hem in de pauze had benaderd met de mededeling te weten wie de echte moordenaar was. Deze nieuwe getuige was de heer J. Smit. Met veel woorden vertelde hij over 29 november 1928 toen hij op de Oostzeedijk in Rotterdam liep te venten.

Getuigenverklaring J. Smit

Toen hij die bewuste middag langs het kantoor van Lans liep, had hij de schimmen gezien van twee mensen die met elkaar slaags waren geraakt. Volgens hem was een van de twee mannen van de trap gegooid. Later zag Smit in zijn logement een oude man zitten die onder het bloed zat. Volgens Smit had de oude man aan hem bekend Lans te hebben gedood. Al snel kwam aan het licht dat politie-inspecteur L. Hermans al in een vroeg stadium bekend was met deze bekentenis, maar er niets mee had gedaan. Het kwam tot een felle woordenwisseling tussen de advocaat en de inspecteur totdat de president van het hof er een eind aan maakte.

Uitspraak en vervolg

Kort daarop deed het Bossche Hof uitspraak en sprak Van Oudheusden vrij van moord en doodslag en legde hem een straf op van 2,5 jaar voor oplichting en verduistering. Nu mocht zijn voorarrest wel in mindering van zijn straf worden gebracht, waardoor hij bijna meteen vrijkwam. Het Openbaar Ministerie besloot geen verdere stappen te ondernemen, waardoor de zaak een einde vond zonder definitieve oplossing van de moord op Lans.

Michael Toorop

't Culturele Vuurtje

EXTRA CABARET-AVOND 22 OKTOBER

Elke eerste dinsdag van de maand verzorgt het Duinoord culturele team in het Trefcentrum/Buurtbibliotheek een culturele avond waarin schrijvers, kunstenaars, historici – veelal wijkgenoten – interessante onderwerpen belichten. Leden van de bibliotheek ontvangen automatisch vooraf een uitnodiging per mail.

- Op 3 september heeft Monique Varma ons kennis laten maken met de symbolistische tekenaar, schilder en ontwerper Jan Toorop en zijn dochter Charlie Toorop, schilder en lithograaf.
- Op 1 oktober komt Rupert van Heijningen, voorzitter van de Vrienden van Den Haag, uiteenzetten hoe de vereniging haar doelstellingen om de leefbaarheid en de karakteristieke waarden van Den Haag te behouden, vormgeeft.
- Op dinsdagavond 22 oktober is er een extra culturele avond in het

Trefcentrum met cabaret. Het duo 2Vliegen van Greetje Jansen en Hilde ter Laak speelt de try-out van hun voorstelling 'Nooit Genoeg' over essentiële levensvragen: Red de wereld, begin bij jezelf? Of red jezelf en begin bij de wereld? Of red het begin en eindig bij jezelf? En begint dat dan bij dromen of bij daden? Hilde en Greetje weten het soms niet meer. Maar ze ruimen in ieder geval hun eigen rotzooi op.

Greetje Jansen woont al 40 jaar met veel plezier in Duinoord. Ze is ook actief in onze wijk als vuiljutter en als vrijwilliger bij de buurtbibliotheek.

- Vanaf november start het winterprogramma met films, op 5 november en 3 december. Welke films dat zullen zijn, is nog niet bekend.

De filmavonden zijn gratis. Voor de lezingen en de cabaretvoorstelling wordt bij aanvang een bijdrage van € 5 per keer gevraagd. Graag contant meenemen. Het programma start om 20:00 uur. Vanaf 19:30 uur is de inloop met een kopje koffie of thee en na afloop drinken we met elkaar een glas en praten we nog wat na.

De redactie

Bent u enthousiast geworden en wilt u ook een uitnodiging ontvangen? Aanmelden kan op: bibliotheek@duinoord-denhaag.nl

Kijk voor meer speeldata van het duo Greetje en Hilde op: www.2vliгентheater.nl

Gluren bij de buren

Oog voor de patiënt

Vlak over de grens van Duinoord woont en werkt ocularist Frédérique Bak, die al 35 jaar gespecialiseerd is in het aanmeten en produceren van kunstogen.

Van schelp naar glas, van glas naar kunststof

De eerste kunstogen werden waarschijnlijk al in de 16e eeuw geproduceerd. Aanvankelijk maakte men kunstogen van zilveren of koperen schelpen waarop vervolgens de iris en de pupil met emailverf werden geschilderd. Al gauw werd duidelijk dat deze materialen ernstige irritatie veroorzaakten door de scherpe randen, en men begon onderzoek te doen naar de mogelijkheden om glazen ogen te maken. Tot 1945 werden uitsluitend glazen ogen gebruikt. Tegenwoordig bestaan er twee soorten kunstogen, namelijk van kunststof en van glas. Bij Frédérique Bak wordt alleen met kunststof gewerkt vanwege het comfort, de mogelijkheid om de prothese aan te passen, en de veiligheid. Zo'n kunststof oog is gemaakt van hetzelfde materiaal als tandprothesen. Het behoudt de lichaamstemperatuur en is, in tegenstelling tot glas, moeilijk breekbaar.

Fabricage en beschildering

In Nederland was voor de Tweede Wereldoorlog de markt voor oogprothesen in handen van Müller Glasaugen. Het bedrijf werd opgericht in 1860 in Lauscha, een stad in de Duitse deelstaat Thüringen. Lauscha is een stad met een rijke traditie in glasblazen, en het is daar waar de productie van glazen ogen voor het eerst werd ontwikkeld. Tijdens en na de Tweede Wereldoorlog was Müller Glasaugen een van de weinige bedrijven in Europa die deze gespecialiseerde producten leverde.

Na de oorlog wilde men echter in Nederland nauwelijks nog Duitse prothesen kopen, waardoor er vraag ontstond naar een Nederlands fabricaat. Tandtechnici Douglas Groet en Adriaan Franken zijn zich destijds, naast tandprothesen, ook gaan richten op de fabricage van kunstogen. Hieruit zijn uiteindelijk twee bedrijven ontstaan en voor een van hen heeft Frédérique destijds gewerkt voordat zij in 2000 haar eigen bedrijf, Frédérique Bak Oogprothesen B.V., op het Thomsonplein startte.

Frédérique heeft een heel team van mensen die de ogen produceren en beschilderen. De ogen zijn gemaakt van een soort acrylaat dat wordt verkregen door een acrylpoeder en monomeervloeistof te mengen. Daarna wordt het mengsel onder druk in een mal gepolymeriseerd. Met een dun penseeltje worden de ogen ingekleurd en de haarfijne adertjes geschilderd. Maar dit alles gebeurt niet voordat Frédérique de patiënt heeft gesproken en het oog heeft ingemeten.

Empathische zorgvuldigheid

Het moeten krijgen van een oogprothese heeft vaak een grote impact op een patiënt. Ook al is het meestal niet te zien dat iemand een oogprothese heeft, het onterechte gevoel blijft dat iedereen je aankijkt en het opmerkt. Er zijn maar drie bedrijven in Nederland die fulltime kunststof ogen maken, en waar de een zich specialiseert in bijvoorbeeld kunstogen voor kinderen die zonder ogen zijn geboren, richt Frédérique zich, naast de techniek, vooral op de psychosociale aspecten.

Frédérique houdt spreekuur in Utrecht, Breda, Hattem, Leeuwarden, Zaandam en Den Haag, bijna altijd in samenwerking met de oogarts en verpleegkundig specialist. Zo wordt er vanuit verschillende invalshoeken naar de patiënt gekeken en met hem of haar overlegd. Na de meting bepaalt Frédérique de kleur van het oog. Dat doet ze eerst aan de hand van een grote bak met prothesen, die ze een voor een vergelijkt met het goede oog. Uiteindelijk bepaalt ze de kleur en tekening. Hiervoor gebruikt ze geen foto van het goede oog omdat de kleur, afhankelijk van de hoeveelheid licht, anders kan overkomen op een foto.

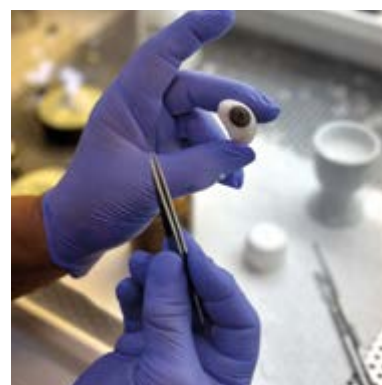
Door haar jarenlange ervaring weet ze feilloos de maat, kleur en tekening vast te stellen. Omdat de ogen handmatig worden geschilderd, vertonen ze een prachtige diepe kleur en verfijnde tekening, en kan het oog achteraf ook nog worden aangepast.

De meeste afspraken zijn in een ziekenhuis, met als voordeel dat de lijnen kort zijn. Soms zijn kleine operatieve ingrepen nodig om het gezicht zo natuurlijk mogelijk te laten lijken. Voor Frédérique staat het welbevinden van de patiënt bovenaan. Naast de stress van het verliezen van het natuurlijke oog, wil ze de stress van het krijgen van een kunstoog zoveel mogelijk beperken.

Levensduur

Officieel gaat een prothese een of twee jaar mee. Een kunststof oog is poreus en dus is het uit het oogpunt van hygiëne noodzakelijk om regelmatig een nieuw oog aan te meten. Daarnaast kan de oogholte veranderen, wat ook een reden is om regelmatig een nieuwe prothese aan te meten. Glazen ogen zijn weliswaar niet poreus, maar het traanvocht in het oog heeft een etsende werking op het glas. Net zoals er tandsteen ontstaat op je tanden en kiezen door toedoen van speeksel, krijg je dit soort afzettingen ook op glazen ogen als gevolg van traanvocht. Dus ook deze moeten regelmatig vernieuwd worden. Frédérique spreekt gepassioneerd over haar bijzondere beroep. Intussen denkt ze na en voert ze gesprekken over hoe de productie van oogprothesen in Nederland verder geprofessionaliseerd kan worden.

Michael Toorop

fotograaf: Michael Toorop

Walking dinner

5 Oktober, er is nog plek. Meld je aan!

In de vorige editie van 't Lopend Vuurtje stond een oproep voor het jaarlijkse Walking dinner, dit jaar op 5 oktober.

Er is nog een beperkt aantal plaatsen beschikbaar. Aanmelden kan tot 23 september.

Bij het Walking dinner eet je een drie-gangenmenu, bij drie verschillende koks in de wijk of bereid je als kok drie gangen voor drie verschillende groepjes gasten.

Gasten betalen € 25 waar de koks hun inkopen voor kunnen doen.

De redactie

Kijk op Duinoord-den Haag.nl/walkingdinner voor meer informatie en om je op te geven als gast of kok.

Inschikken voor de toekomst van de kleinkunst

Druk is het eigenlijk altijd bij de culturele activiteiten van De Salon van Leonie, maar op 2 juni is het echt inschikken als maar liefst negen studenten van Kleinkunst Academie Paul van Vliet, vergezeld van hun pianist, hun programma presenteren.

Met boeiende dialogen, samenzang en prachtige solo's, een parodie op de vele auditieprogramma's met New York, New York!, een ontroerende samenspraak tussen een man en een popje en zeer geslaagde vertolkingen van de evergreens van Drs. P tonen deze aanstormende kleinkunstenaars hoe de toekomst van cabaret en entertainment er volgens hen gaat uit zien.

"Boven verwachting", zegt huisgaleriehouder Stijn Smislaert na de try-outs in september vorig jaar, als blijkt dat het initiatief met voorstellingen van verhalenvertellers, liedjesmakers en muzikanten, succesvol uitpakt. En het team dat de avonden voorbereidt, herhaalt dat na elke voorstelling. In de galerie wordt tevens het werk getoond van een beeldend kunstenaar. In de laatste twee Salons was dat werk van Angelus Schnabl, een aanstormend KABK talent.

Op 17 augustus genieten de aanwezigen van een werkelijk fantastisch muzikaal optreden van het jazz combo Fresco Quartet en worden de schilderijen van Judith van Bilderbeek getoond. Deze zijn nog t/m december te zien zijn in de 2e Van Blankenburgstraat 82.

Alle Duinoorders zijn welkom

Wil je de mailing over toekomstige optredens en exposities ontvangen? Stuur dan een berichtje naar podiumsalonvanleonie@gmail.com. Het team bestaande uit Stijn Smislaert, Bosz de Kler, Bas van der Heijden en Jacob Muller, heet je van harte welkom. Reageer snel wanneer de agenda met de nieuwe voorstelling in je mailbox verschijnt want de ruimte in de Salon is beperkt en de belangstelling is groot.

De voorstellingen zijn gratis en worden afgesloten met een gezellig samenzijn en een drankje. Na afloop 'gaat de pet rond' en wordt er een vrijwillige bijdrage gevraagd.

De redactie

"Boven verwachting."

Voorstelling in De Salon van Leonie gemist? Beatstad Radio, bekend van www.beatstad-radio.nl, komt regelmatig langs met de podcastmicrofoon. Het resultaat is te horen en te zien via: <https://www.beatstad-radio.nl/nieuws/inschikken-voor-de-toekomst-van-de-kleinkunst/>

U kunt de huisgalerie op afspraak bezichtigen via: www.stijn-smislaert.nl

Ook > verkopen? >

van>herk
makelaars

Herman Scholten
Vestigingsleider/
NVM Makelaar-Taxateur

Roy Stegeman
Vastgoedadviseur

Isis Prinsze
Commercieel Binnendienst
Medewerker

Scan de QR code
of bel ons:
070 346 9246

VAN DE VELDE NOTARIAAT

'S - GRAVENHAGE

BURGEMEESTER KOLFSCHOTENLAAN 63 - 2585 DZ 'S-GRAVENHAGE

T: 070 - 346 95 02 - W: WWW.VANDEVELDENOTARIAAT.NL

Goed bewegen? Kom naar de oefentherapeut!

(ook zonder verwijzing)

Praktijk voor Houding & Beweging
Joseph Ledelstraat 84 | 2518 KM Den Haag | 070 346 66 54
www.praktijkvoorhoudingenbeweging.nl

O.a. bij klachten van: rug, bekken, heup/knie, nek/schouders,
werkhouding, spanning, hoofdpijn, oefentherapie voor kinderen;
ParkinsonNet; lessen fit door goed bewegen

DUINOORD walking dinner

ZATERDAG 5 OKTOBER

gast **Kok**

MELD JE AAN OP
WWW.DUINOORD-DENHAAG.NL/WALKINGDINNER

Het Walking Dinner wordt georganiseerd samen met werkgroep van het Bureau van Levenswijzen. Voor vragen over het Walking Dinner kun je terecht bij de website of deze mailen aan walkingdinnerduinoord@gmail.com.

DOBBER VAN GINKEL

Dobber Van Ginkel geeft advies over uw testament of levenstestament, zorgt voor een betrouwbare uitvoering en helpt met het afwikkelen van een nalatenschap.

Kijk op de website voor meer informatie of neem direct contact met mij op voor een vrijblijvend kennismakingsgesprek.

Menno van Ginkel (Levens)Executeur

Dobber Van Ginkel | Schuytstraat 50 | Den Haag
06 2188 57 42 | info@dobbervanginkel.nl

= www.dobbervanginkel.nl =

De Verhalenverteller

De Poolse Nobelprijswinnaar en schrijver Isaac Bashevis Singer zei ooit: "Een goede schrijver is gewoon een verhalenverteller, geen geleerde of een verlosser van de mensheid." Deze uitspraak is zeker van toepassing op onze buurtgenoot Henk Labij. Henk en zijn vrouw Susanne wonen sinds 2009 aan de Groot Hertoginnelaan.

Henk vertelt graag verhalen, en wanneer hij, Susanne en ik aan tafel zitten, gaan zijn gedachten terug naar 1980. Hij kocht een Jugendstil pand uit 1909 in de 2e Schuytstraat, waar hij jaren met veel plezier heeft gewoond.

Beleggingsadviseur wordt fysiotherapeut

Aankankelijk studeerde hij een blauwe maandag economie, maar omdat hij op jonge leeftijd vader werd van twee kinderen, gaf hij zijn studie op om geld te verdienen. Hij vond een baan en opleiding bij de AMRO-bank en doorliep verschillende afdelingen. Uiteindelijk werd hij beleggingsadviseur. Hoewel hij het contact met de klanten leuk vond, beviel het werk zelf minder. Dus besloot hij na zes jaar te stoppen en een andere weg in te slaan. Hij volgde een vierjarige opleiding tot fysiotherapeut aan de HALO en sloot zich aan bij een maatschap.

Frankrijk, Côte d'Azur

Na tien geweldige jaren nam het leven een andere wending en werd Henk ziek. Dit luidde een periode in van ziekte en veel ongemakken. Henk werd noodgedwongen arbeidsongeschikt verklaard, wat leidde tot een jarenlange juridische strijd met de verzekeringsmaatschappij. Na zeven jaar stevende Henk af op een juridische overwinning en kon hij met de verzekeraar een schikking treffen om behalve een financiële compensatie ook in de toekomst met rust gelaten te worden.

Deze uitkomst stelde hem financieel in staat zijn droom te verwezenlijken, en in 1996 verhuisde hij naar de Côte d'Azur. Zijn gezondheid bleef zorgelijk en kort na hun emigratie viel zijn huwelijk uiteen.

Susanne, creatieve inspiratiebron

In 1999 ontmoette hij de liefde van zijn leven, Susanne. Zij had een gunstige invloed op hem en leerde hem de positieve kanten van het leven te herkennen. Hij vond rust en had nu een goede partner aan zijn zijde. Susanne ontdekte dat Henk makkelijk en graag verhalen vertelt, en enkele jaren later

adviseerde ze hem om zijn verhalen op te schrijven.

Ondertussen bleef Susanne ook niet stilzitten. Tijdens een bezoek aan een Zuid-Franse markt werd Henk verleid een schilderij van een Frans landschap met olijfbomen te kopen. Susanne suggereerde dat zij zo'n schilderij zelf ook wel kon maken. Kort daarna verraste Henk haar met een schildersezel, acrylverf en een canvas. Zo begon de creatieve Susanne met schilderen. Ze was ooit begonnen met kleien, tekenen en toneelspeken en nu dus schilderen.

Het eerste boek

Van 2008 tot 2022 vertrouwde Henk zijn verhalen toe aan het papier, hetgeen resulteerde in de achtdelige serie 'Bij de gratie van de vergelijking', rond de 3000 bladzijden. Het zou zonde zijn om dit niet uit te geven, dus raadde Susanne hem aan een verhaal uit de serie zodanig te bewerken dat het goed en

dag aan haar zijde gezeten in het ziekenhuis, want zij was gestopt met haar nierdialyse. Zware dagen, maar ook bijzonder en waardevol, met diepgaande gesprekken. De atheïstische Henk en zijn christelijke moeder spraken over de dood en hun gemeenschappelijke, soms turbulente leven. Het resultaat is een indringend verhaal over hun pijnlijke relatie en de complexiteit en giftigheid van familiebanden, met een tragikomische ondertoon.

Terug in Duinoord

Inmiddels gebruikt Henk tegen de ziekte van Crohn al jaren Humira, een biological, dat in 2003 op de markt kwam en in de darmen het sterk verhoogde ontstekings-eiwit TNF (tumor necrose factor) blokkeert. Door Humira kreeg Henk een deel van zijn sociale leven terug. Daar het medicijn niet beschikbaar was in Frankrijk besloten ze terug te keren naar Den Haag.

foto: Susanne Labij

begrijpelijk leesbaar was. Het eerste boek is net uitgekomen bij Boekscout. Het psychologische autofictie drama 'Vaarwel mam, het is goed' is gebaseerd op de moeizame relatie met zijn moeder en haar overlijden. Ondanks alles wat er in al die jaren tussen Henk en zijn moeder was voorgevallen, hielden ze ieder op hun eigen manier van elkaar. Toen zij op sterven lag, begeleidde hij haar op haar laatste tocht. Eigenlijk was hij de enige die dat kon doen, want niemand anders wilde het of was ertoe in staat. Maar liefst twintig dagen heeft hij twaalf uur per

Hier vonden ze een fantastische plek met een fraai uitzicht. We praten nog lang na, en het is duidelijk: ondanks dat ze beiden hun portie tegenspoed hebben gehad, halen ze nu uit het leven wat erin zit, zoals heerlijk wandelen in het fascinerende Den Haag en op het Scheveningse strand. Henk en Susanne zijn meer dan 25 jaar gelukkig met elkaar, Henk schrijft nog steeds en Susanne blijft zijn grote inspiratiebron.

Buurtgenoten

Verkeerd verbonden

Sweelinckpleiner Wessel Coppes kreeg van zijn moeder, die danseres en een beetje zangeres was, de muziek met de paplepel ingegoten. Hij studeerde gitaar bij Codarts in Rotterdam en speelde vaak en veel, meestal als begeleider. Daarnaast werkte hij een deel van de tijd als adviseur en dat leidde ertoe dat hij een masteropleiding in Art Policy en Management aan de Universiteit van Utrecht ging volgen waar hij in 2012 afstudeerde. Hij ging werken bij Codarts waar hij diverse managementfuncties bekleedde. De laatste jaren is hij Hoofd Pop aan dat conservatorium. Op 5 juni promoveerde Wessel aan de Erasmusuniversiteit op zijn proefschrift 'Verkeerd verbonden: percepties van belanghebbenden over popmuziek binnen het hoger muzikonderwijs'. 't Lopend Vuurtje spreekt met hem over de aanleiding en de resultaten van zijn onderzoek.

Wat is popmuziek?

Als Hoofd Pop ben je natuurlijk veel bezig met de opzet en de inhoud van het curriculum: wat moeten we de studenten bijbrengen, hoe zorgen we ervoor dat ze zijn voorbereid op een succesvolle carrière? Om hier meer inzicht in te krijgen sprak Wessel met vergelijkbare

Europese opleidingen en interviewde hij studenten en afgestudeerden. Verder onderzocht hij hoe vertegenwoordigers uit de popmuzieksector – zoals platenlabels en poppodia – erover denken. Het begint dan met een ogenschijnlijk eenvoudig te beantwoorden vraag als "wat is popmuziek?". En hoe verhoudt pop zich tot de 'hogere kunstvormen' die in het conservatorium onderwezen worden?

Wat is de plaats van pop binnen het conservatorium?

Popmuziek deed pas zo'n dertig jaar geleden haar intrede in de aloude conservatoria. De (Westerse) klassieke muziek en ook de jazz zijn goed gecanoniseerd, denk maar aan Bach en Beethoven, Coltrane en Parker. Maar Wessel ontdekte dat bij de hogere opleidingen populaire muziek in Europa er vrijwel geen consensus bestaat over een canon van de popmuziek, al wordt er bij de meeste opleidingen wel uitgegaan van Britse en Amerikaanse popmuziek, aangevuld met lokale invloeden. Het is ook een enorm breed veld dat continu in ontwikkeling is. Hij citeert in zijn proefschrift iemand die zegt: "Popmuziek is als een eenhoorn; iedereen weet hoe die eruit moet zien, maar niemand heeft er ooit een gezien". Pop is met andere woorden nog niet geïnstitutionaliseerd zoals klassieke muziek en jazz en we hebben in de popmuziek ook nog eens te maken met een veelheid aan

subculturen met hun eigen codes. Dus, wat is de plek van pop binnen het conservatorium?

Wat moeten de studenten leren?

De onderwijsmodellen zijn binnen klassiek en jazz, met het oog op een toekomstige beroepspraktijk als uitvoerend musicus en/of docent, goed uitgekristalliseerd met instrumentlessen, ensemblelessen en muziektheorie. De andere kant van de medaille is dat opleidingen klassiek en jazz vaak opleiden tot werkloosheid, zeker met de tegenwoordige bezuinigingen in de cultuursector. Dat risico is er bij de popmuziek natuurlijk ook, al is het werkveld er veel breder en dynamischer; het belang in de moderne samenleving van popmuziek is heel groot, ze is overal. De populaire muziekindustrie kent een enorme en groeiende omvang. Iedere

't Lopend Vuurtje, stap voor stap

Naast de redactieleden zijn er vele vrijwilligers elke editie in touw, alvorens het wijkblad van Duinoord op uw deurmat valt. De redactie zet hen in 't zonnetje.

Als wij onze stukjes hebben afgerond en de vormgever alles heeft kunnen inpassen in een mooi ontwerp levert de drukker 4900 exemplaren van 't Lopend Vuurtje af bij het Trefcentrum in de Reinkenstraat. Soms heeft

de bezorger een creatieve bui en plaatst hij de dozen in een vrolijke toren, opgemerkt door Dineke Dezentje die er deze foto van maakte. Secretariaat-medewerker Christine Ruha laat per mail aan de bezorgers de datum weten waarop de dozen klaar staan.

Dan komt Dorothee van der Donk in actie, soms geholpen door de dames van het bibliotheekteam. Op de foto staat Wil Hoogteijling naast Dorothee en aan de andere kant van de tafel staat Jocelyn Simons. De 4900 exemplaren worden door hen gereed gemaakt voor bezorging. Al tellend stemmen zij het aantal Vuurtjes af op het aantal bezorgadressen per bezorger, vrijwel altijd een straat per doos. Als de klus is geklaard staan er 36 dozen klaar, waarop een gele sticker is geplakt met

de naam van de bezorger. In de loop van de ochtend halen veel bezorgers hun doos al op en via de meeste brievenbussen valt 't Lopend Vuurtje dan nog dezelfde dag op de deurmat.

Oproep

Er zijn 36 wijken en als een bezorger verstek moet laten gaan, staan 6 vaste invallers klaar om de taak over te nemen. Maar de vergrijzing onder de bezorgers slaat toe, het aantal ouderen onder hen is hoog. Er is behoefte aan jongere bezorgers. Geniet u ook van ons mooie wijkblad? Overweeg dan eens om een deel van de bezorging op u te nemen. Het kost niet veel tijd. Het betreft vrijwel altijd bezorging in 1 straat.

afgestudeerde zou daarbinnen een eigen niche moeten kunnen vinden. Maar ook is duidelijk dat je voor een succesvolle carrière in die muziekindustrie over veel meer vaardigheden moet beschikken dan alleen kunnen zingen of virtuoos een instrument bespelen. Uit Wessels onderzoek blijkt dat we het dan hebben over bijvoorbeeld leiderschap, communicatieve vaardigheden en ondernemerschap. Dit betekent dat het traditionele onderwijsmodel niet toereikend is.

Hoe verder?

Wessel is van mening dat het curriculum recht moet doen aan wat de studenten straks nodig hebben in het werkveld. Hij vindt dat de popmuziek haar openheid moet bewaren, en daarom zit hij helemaal niet te wachten op een al dan niet bewuste canonvorming. Het curriculum zal dan ook constant in beweging moeten blijven. En je kunt je zelfs afvragen of popmuziek eigenlijk wel thuishoort op het conservatorium omdat de culturen niet zo goed bij elkaar passen. Misschien liever binnen een kunstacademie of een aparte opleiding? Hoe dan ook, Wessel werkt er hard aan om de inzichten die hij tijdens zijn onderzoek heeft opgedaan te verwerken binnen het curriculum van Codarts.

Marcel Tielemans

Bezorger worden?

Geef uw naam per mail op via:

bewonersoverleg@duinoord-den Haag.nl

Duurzaam Duinoord

Tegels eruit, plantjes erin

Buurtactie Tegelwippen Duinoord 2024

Op zondag 6 oktober, tussen 12:00 en 17:00 uur, is het weer zover! Lever tegels in en krijg gratis plantjes. Tijdens onze 'Buurtactie Tegelwippen Duinoord' kun je tegels en straatstenen ruilen voor plantjes. De herfst is een ideale tijd om te zaaien en te planten. Zo heb je in het vroege voorjaar direct een mooie groene (gevel)tuin. Dat is niet alleen mooi en gezellig, maar biedt ook ruimte voor planten, bijen en vlinders, vangt water op en zorgt voor verkoeling in de zomer. Vorig jaar hebben meer dan 40 huishoudens meegedaan, die samen meer dan 900 tegels gewipt hebben. Wie weet wat we dit jaar voor elkaar kunnen krijgen met jouw hulp?

Waar mogen de tegels/stenen vandaan komen?

- Je voortuin en achtertuin.
- De voorgevel langs je eigen huis. Iedereen mag anderhalve stoeptegels (45 cm maximaal) langs de hele gevel weghalen en daar een geveltuintje van maken. Het geveltuintje mag niet doorlopen naar de burens, tenzij je daar toestemming voor hebt. Er moet nog wel 1,5 m loopbreedte op de stoep overblijven.
- Denk ook aan andere plaatsen, zoals een buurtmoestuin, een speelplaatsje, een gezamenlijke binnentuin. Alles mag!

Win acties

- Samen is alles leuker, dus schrijf je in samen met je burens en maak kans op een 'groene prijs'.
- Of ga je je hele achtertuin omtoveren in een groene oase? Dan maak je kans om de prijs voor de meeste gewipte tegels te winnen.

Klaar om tegels te wippen? Je kunt je inschrijven via de website van Duurzaam Duinoord met het aantal tegels dat je denkt in te leveren op: <https://www.duurzaamduinoord.nl/tegelwippen>

Jana de Heer

Werkgroep Duurzaam Duinoord

Natuurlijk mag iedereen meedoen!

Niet alleen buurtbewoners, maar ook:

- Scholen kunnen hun schoolplein vergroenen
- Winkeliers mogen een vrolijk geveltuintje aanleggen
- Bedrijven mogen hun binnentuin vergroenen
- Sportverenigingen mogen hun parkeerplaats vergroenen
- Enzovoort... iedereen mag meedoen!

Wat kun je verwachten?

- Gratis planten voor de tegels die je inlevert
- Advies van (ervarings-)deskundigen over de do's en don'ts bij aanleg en onderhoud van een geveltuintje
- Een enthousiast team kan je helpen bij tegelwippen en aanleggen van de geveltuin
- Hapjes en drankjes
- Gezelligheid en kennismaking met buurtgenoten
- Plezier voor jong en oud

"Maak onze buurt nog mooier en beter voor bijen, vlinders, wateropvang en verkoeling."

Plant u ook mee deze herfst?

De herfst is het seizoen om planten en bloembollen te planten als je in het voorjaar wilt genieten van vroege bloeiers zoals tulpen, narcissen, krokussen. Cora van Leeuwen, onze buurtgenoot en gepassioneerde hobby-tuinvrouw, geeft leerzame tips.

Het Westbroekpark was haar achtertuin, haar huis stond altijd al vol kamerplanten, op haar piepkleine balkon prijken bloeiende bloembakken, maar een eigen tuin bij een leuk huis was haar grote droom. Met de aankoop van een appartement in Duinoord gaat in 2002 die droom in vervulling. Bij aankoop is de tuin een saai, kale vlakte en er valt voor Cora nog veel te leren over tuinieren. Ze verslindt stapels tuinboeken, die ze koopt in kringloopwinkels, ze wordt lid van een tuinclub en abonneert zich op het blad 'Groeien en bloeien'. Zo leert ze – met vallen en opstaan – welke beplanting op welke plek het beste tot zijn recht komt. Na een kleine twee jaar is de tuin een lust voor het oog. Buren vragen Cora of zij ook de zorg voor hun tuin voor haar rekening wil nemen. Schoorvoetend gaat ze aan de slag en enkele jaren is Cora dé hobby-tuinvrouw van haar buurtjes. Graag geeft ze onze lezers tips voor het winterklaar maken van de tuin.

Tip 1. Gevallen bladeren, humus en tuinaarde

"Laat gevallen bladeren vooral lekker liggen, als schuilplaats voor kleine dieren en een uiterst nuttige humuslaag", aldus Cora. Het overschot aan afgevallen, vochtige bladeren verzamelt u in een plastic vuilniszak met

onderin wat luchtgaten erin geprikt. Zet de zak in de schuur of achter een boom en het erop volgende jaar hebt u geheid tuinaarde van goede kwaliteit.

Tip 2. Onkruid, snoeien en bemesten

Verwijder alle onkruid, dat voorkomt uitzaaien en woekeren. In het voorjaar zal het u een hoop werk schelen. Bemest het gras en zaai het in met graszaad. Bemest ook de planten rondom de wortels van struiken en bomen en gebruik daarvoor biologische mest als koemestkorrels, geen kunstmest. Fruitbomen en struiken, zoals druiven, appels, peren, pruimen en bramen kunnen het best na de oogst worden gesnoeid. Vergeet niet uw vijver te reinigen en de vijverplanten te snoeien.

Tip 3. Nieuwe aanplant en verplaatsen

De herfst is dé tijd voor nieuwe aanplant of het verplaatsen, want de aarde is vaak vochtig en nog warm. Nieuwe aanplant krijgt daarmee voldoende tijd om aan te slaan en te aarden. Als planten of struiken elders in de tuin beter tot hun recht zullen komen, verplaats deze dan in dit jaargetijde. Ook is de herfst de beste tijd om voorjaarsbollen in de grond te plaatsen. Kies naast narcis, tulp of krokus ook eens voor het minder bekende lenteklokje, de prairielelie of de kievitsbloem. Maak kennis met de vrolijke Lasagne beplanting, de beschrijving volgt hieronder. De naamgeving spreekt voor zich.

Lasagne beplanting, ook voor balkons

Zorg voor een forse maat sierpot, echt een forse! Leg op de bodem een laagje aarde, hierop enkele tulpenbollen, dan komt weer een

laagje aarde met daarop enkele narcisbollen, weer een laagje aarde met daarop bollen van krokussen. In de afdekkende laag aarde plant u winterbloemen. Omdat de bollen na elkaar bloeien en door de erboven liggende lagen heen zullen groeien, zult u maanden achtereen plezier hebben van uitzicht op bloeiende bloemen in uw tuin of op uw balkon.

Afbouwen en behouden

Het is tijd om het tuinieren bij burens af te bouwen, maar haar taak in de keurcommissie van de wereldberoemde rozentuin van het Westbroekpark houdt Cora graag aan. Voor de competitie Roos van het Jaar worden rozen uit de hele wereld toegestuurd en gekweekt. Tijdens de bloei worden deze gekeurd op diverse kwaliteiten. Cora maakt deel uit van de geurcommissie. Er wordt twee keer per dag geroken, "want 's morgens ruiken rozen anders dan in de namiddag".

Kitty Bos

Sunny Court Festival

Op zaterdag 14 september is er weer een gratis toegankelijk Sunny Court Festival in het Sunny Court park. Bezoekers van alle leeftijden zijn van harte welkom!

Middagprogramma

Het middaggedeelte van 15.00 uur tot 18.15 uur is een open podium voor muzikale talenten uit de wijk. Vele jongeren hebben laten weten deze editie mee te doen en we hebben een mooi afwisselend programma met solo-optredens, optredens via plaatselijke muziekscholen en een optreden van het Haganum Schoolorkest. De middag wordt

"Vergeet niet uw eigen stoel mee te nemen. U kunt er ook een huren in het park voor 2 euro."

Bloemrijke perken

Duinoord is een Buurttuin rijker. De vier perken vol planten liggen er op de hoeken van de Groot Hertoginnelaan en de 2e Sweelinckstraat opnieuw verzorgd en kleurrijk bij. Ze waren toe aan een opknappbeurt.

Enkele buurtbewoners namen het initiatief. Een van hen, Brian Eisenburger, tekende een convenant met de groenbeheerder van stadsdeel Scheveningen. Samen met nog twee bewoners uit de 2e Sweelinckstraat is hij verantwoordelijk voor het onderhoud. Al snel meldden zich andere vrijwilligers, enthousiaste tuiniers, die met lede ogen de achteruitgang van het groen hadden aangezien. Op zondag 21 april werden we door Brian en zijn vrouw gastvrij ontvangen en we togen daarna met schoppen, onkruidstekers, gieters en een kruiwagen aan het werk. Straatgras en andere ongewenste planten moesten het veld ruimen. Groenbeheerder Peter Hofland had gezorgd voor karrevrachten mooie tuinaarde en extra beplanting. De bewoners droegen planten uit eigen tuin bij. Er kwam een lijst van in onze tuinen beschikbare planten, daarbij gelet op een balans tussen inheems en niet-inheems en zo veel mogelijk diversiteit. Het liefst zien we het

hele jaar rond iets in bloei: sneeuwkllokjes, schoenlappersplant, bluebells, zachtgele brem en het blad van aronskelk in het vroege voorjaar. Krokussen en narcissen moeten er nog komen. In de zomer bloeien grassen zoals miscanthus, blauwe geraniums, inheemse ruit en nog veel meer. Bodembedekkers als witte dovenetel zijn efficiënte gatenvullers, sedum en herfst-anemoon bloeien van juli tot in het najaar.

Baasjes let op uw hond

Oplettendheid is geboden want het straatgras, de akkerwinde en brandnetels laten zich niet zomaar uit de weg ruimen. Deze zich snel verspreidende planten moeten met wortel en al regelmatig worden verwijderd om te voorkomen dat er weer open plekken ontstaan die uitdroging van de bodem bevorderen. Belangrijk, want honden – zo niet hun baasjes – beschouwen die graag als een uitnodiging om zich de plantvakken weer toe te eigenen. Bordjes 'verboden voor honden' waren geen lang leven beschoren, ze werden snel verwijderd maar met de nieuwe bordjes lukt dat niet.

Ook de perken aan de overkant van de Groot Hertoginnelaan werd nieuw leven ingeblazen, ze werden rijk van planten voorzien door de groenbeheerder. Daar zorgt Hansjorg Hersbach voor het contact met zowel de groenbeheerder als bewoners. En het werkt aanstekelijk, inmiddels hebben zich meer omwonenden gemeld die willen bijdragen aan het onderhoud.

Plaquette

Zo'n buurtproject verdient bescherming. Met een plaquette van natuursteen, waarin de tekst 'Buurttuin 2024' is gehakt, wordt de aandacht gevestigd op de gezamenlijke inspanning van de bewoners en hopen we de plantvakken een lang, bloeiend en groen leven te garanderen. De plaquette is ontworpen door Paul van Laere, beeldhouwer en bewoner van Duinoord; de foto toont het schetsontwerp. Op het moment van schrijven is het wachten op een geschikt stuk steen. De datum van de inauguratie melden we op de website van het Bewonersoverleg.

Veronica Hekking
Werkgroep Groen Duinoord

Met dank voor de financiële steun voor de productie van de plaquette:

Fonds 1818

Stichting Vrienden van Duinoord
Van den Akker Duinoord Fonds

afgesloten door de Haagse band Kii Largo met covers en eigen nummers.

Avondprogramma

Het avondprogramma start om 19.45 uur met een optreden van pianostudenten van de nabijgelegen Davidsbündler Music Academy, die klassieke muziek spelen. Dit wordt om 20.30 uur gevolgd door een

cross-over van klassiek en jazz uitgevoerd door het Isle Quartet. Om 21.15 uur wordt de avond swingend afgesloten door de band Smooch, die jazz, swing en blues speelt en zingt.

We zien u graag op 14 september!

De redactie

Sunny
Court
FESTIVAL
14 september 2024

PERSONEN- EN FAMILIERECHT
gespecialiseerd in erfrecht / afwikkeling nalatenschappen

ONDERNEMINGSRECHT

ONROEREND GOED

Statenlaan 1
2582 GA Den Haag
070 306 04 57
www.notariaatvansprundel.nl

Firma A. H. Kerkhof & Zoon
Uitvaartzorg sinds 1892

Dienstverlening op maat
door uitvoering van:

- levensbeschouwings- en geloofsgebruiken en individuele wensen

Vrije keuze:

- begraafplaats of crematorium
- kerk, aula of locatie voor dienst/samenkomst
- plaats van opbaring

Thuisopbaring volgens uw wensen met de juiste zorg en middelen

Uitvaartcentrum naar uw keuze met ons advies

Voorzorg:

- wensenformulier / codicil / adviesgesprek
- kostenbegroting n.a.v. uw wensen

Groot Hertoginnelaan 227
2517 ET 's-Gravenhage
firma@kerkhof-uitvaartzorg.nl
www.kerkhof-uitvaartzorg.nl
070 345 16 76

*Zorgvuldige aandacht en professionaliteit,
al vier generaties een familietraditie*

**Matzinger
Eversdijk**
Notarissen

Alexander Gogelweg 32
2517 JJ Den Haag

T (070) 35 88 000
F (070) 35 88 707

E notaris@matzingereversdijk.nl
I www.matzingereversdijk.nl

Gaat u scheiden?
Wij helpen u graag in goed overleg te scheiden

Vraag ons gratis boekje aan!

Een scheiding, er komt van alles op u af. Emoties, een omgangsregeling, financiën en papierwerk. Graag staan wij u daarin bij. Graag helpen wij u met een goed ouderschapsplan en een goed financieel plan. Goed inzicht draagt zorg voor goede afspraken en voor rust. Ook kunnen wij u helpen met de hypotheek en vanzelfsprekend leggen wij al uw afspraken voor u vast in een werkbaar convenant. Wij helpen u graag van huis naar thuis.

Heeft u vragen? Vragen staat vrij. U mag ons altijd bellen op 070-3607000.
Of maak gebruik van ons scheidingssprekuren. Kijk hiervoor op www.scheidingsplanner.nl/vestigingen/den-haag/

Vestiging Den Haag
Beeklaan 389-A
2562 AZ Den Haag

de Scheidingsplanner
Plan je nieuwe toekomst!
www.scheidingsplanner.nl

Inpats – Expats

Een succesvolle Oost/West verbinding

Bij de opening van Open Ateliers Duinoord in juni van dit jaar is wederom het Vietnamese echtpaar Hanh Do en Cam Nguyen aanwezig. De redactie besluit tot een nadere kennismaking. Hun woon-bedrijfspan combineert werk en gezin en biedt onderdak aan Hanh's consultancy bedrijf, Cam's sieradenatelier en kunstgalerie Vietnam Art House.

Jeugd jaren in Vietnam

Hanh Do groeit op als boerenzoon op het platteland in Vietnam, dat nog volop in oorlog is. Als 17-jarige grijpt hij met beide handen de gelegenheid aan om te studeren aan de Prague School of Economics, waar hij in 1990 de studie bedrijfseconomie afrondt. In het tumultueuze tijdperk na de val van de Berlijnse muur en de Fluwelen Revolutie in Tsjecho-Slowakije lonkt het Westen. Hanh komt naar Nederland, waar integreren lastiger is dan verwacht. Onder het toenmalige kabinet Lubbers III wordt werk, scholing en studie voor asielzoekers ontmoedigd. Hulp aan vluchtelingen beperkt zich tot rechtshulp, kleding, schoenen e.d. "Hoe minder geïntegreerd, hoe eenvoudiger de terugkeer naar het moederland zal zijn", is het devies. Hanh's volhardende inzet om de taal te willen leren valt op en met hulp van de directeur van het asielzoekerscentrum wordt hij toegelaten op een taal cursus in Breda. Het Nederlands nog niet voor 100% machtig, studeert hij van 1993-1996 econometrie aan de Katholieke Universiteit Tilburg, "want daarin speelt taal geen hoofdrol". Hij vindt werk bij het ministerie van OCW in Zoetermeer en woonruimte in het Bezuidenhout, waar hij in 2000 een eigen bedrijf start aan de Schenkade.

In 2008 koopt hij het pand aan de Laan van Meerdervoort en zet er zijn onderneming, die Nederlandse en Europese bedrijven in contact brengt met bedrijven in Vietnam, voort. Bijzonder trots is hij

op de organisatie en begeleiding van een delegatie van ruim 80 Nederlandse bedrijven tijdens een bezoek van koning Willem-Alexander en koningin Máxima aan Vietnam. Van een eerdere ontmoeting met koningin Beatrix prijkt een foto aan de wand in de vergaderruimte.

Cam Nguyen

Op een seminar in Vietnam in 2010 ontmoet hij Cam Nguyen. Zij verhuist naar Nederland, waar zij in 2013 in het huwelijk treedt met Hanh. De eerste jaren zijn moeilijk voor Cam, Hanh is veel op reis en zij mist haar familie en haar werk. Na haar studie accountancy werkte zij tien jaar in de financiële sector in Ho Chi Minhstad, het voormalige Saigon. Lange tijd is haar heimwee naar Vietnam groot, maar de wens om hun kind een Nederlandse opvoeding te geven, houdt haar in Nederland. Zij volgt meerdere opleidingen en taal cursussen Nederlands. Zij boft met het vinden van werk in een sieradenwinkel, al van jongs af haar grote liefhebberij. Groot is de teleurstelling als de winkel moet sluiten tijdens Corona. Maar bij de pakken neerzitten past niet bij Cam. Stapje voor stapje begint zij haar eigen sieraden te ontwerpen in haar huisatelier. Alle soorten materialen verwerkt zij – amethyst, labradoriet, lapis lazuli, jade en parels, ingekocht van over de hele wereld – India, Spanje, Thailand, China, Vietnam. Verkoop gaat via de website of na afspraak. Sinds enkele jaren doet zij mee met Open Ateliers Duinoord.

"Hans krijgt een zo Nederlands mogelijke opvoeding."

Bruggen slaan tussen de culturen

In hun galerie aan de Laan van Meerdervoort kunnen Nederlanders kennis maken met de hedendaagse Vietnamese cultuur in wisselende exposities van Vietnamese kunstenaars. Cam heeft haar Vietnamese voornaam verruild voor het meer Nederlandse Carin. Op zaterdagen werkt zij bij C&A: "Met Nederlandse collega's kan ik mijn Nederlandse uitspraak verbeteren". Hun zoon heet Hans, een verrassende keuze. "Hij groeit op in Nederland, gaat in Nederland naar school en wij willen hem een zo Nederlands mogelijke opvoeding geven".

Kitty Bos

CAHA Jewellery | 070-3885964

www.caha.nl

Vietnam Art House | 070-3885965

www.vietnamarthouse.com

Laan van Meerdervoort 89

Hof van Boedijn: van verouderd bedrijven-terrein naar groen woonproject

Het is een warme zomernamiddag begin augustus. Het kale binnenterrein tussen de Laan van Meerdervoort en de Obrechtstraat ligt te bakken in de zon. Landschapsarchitect Jan Verburg zegt dat het in het naastgelegen Sunny Court door de schaduw en de begroeiing wel zo'n zes graden koeler is.

© Hof van Boedijn

Ik spreek hem, architect Timo van de Ven van Bureau Kroner en een tweetal andere betrokkenen bij het project 'Hof van Boedijn', waaraan wij in de juni-aflevering van vorig jaar en de februari-aflevering van dit jaar al aandacht hebben besteed. Het ging toen vooral over de commotie in onze buurt over de bouwplannen voor dit binnenterrein. De tegenstanders, verenigd in de Stichting Groot Sunny Court, maken zich zorgen over de mogelijke negatieve impact van deze plannen op onder andere de rust en de natuurwaarden van beide terreinen. Deze keer gaan we in op de inhoud van het plan, de bedoelingen van de initiatiefnemers en op hoe er wordt ingespeeld op de bezwaren vanuit de buurt.

Van timmerfabriek naar woonproject

Alweer jaren geleden vatte de Scheveningse familie Versprille het plan op om op dit terrein woningen te bouwen. Aanvankelijk dachten zij de

oude timmerfabriek die er nu staat te verbouwen, maar na meer onderzoek is er in 2019 een beginselaanvraag ingediend bij de gemeente voor het omvormen van het terrein en de oude fabriek in een duurzaam woon-project van vijf nieuwbouwwoningen in een groen 'heempark', genaamd het Hof van Boedijn. Over dit plan ontstond commotie

in de raadscommissie, onder meer over gebrek aan draagvlak bij omwonenden. De beoordeling van het plan is toen opgeschort, zodat de initiatiefnemers de wensen en suggesties vanuit de buurt beter konden verwerken.

Aangepast plan

Na een aantal informatiebijeenkomsten is het plan aangepast en in november vorig jaar zijn de definitieve plannen officieel naar de gemeente verstuurd, samen met een aanvraag voor een omgevingsvergunning en een wijziging van de bestemming van het terrein.

De woningen komen in een gebouw dat centraler op het terrein ligt dan de huidige timmerfabriek. Het krijgt gedeeltelijk ondergrondse parkeergelegenheid voor CO₂-emissieloze auto's, gesloten kopgevels en een groen dak met daarop zonnepanelen. Het wordt energieneutraal en gasloos. De leefruimtes komen aan de zijde van het gebouw die afgekeerd

is van de omwonenden zodat eventuele overlast wordt beperkt. Aan de andere kant komen de slaapkamers en de natte ruimtes. Deze gevel wordt voorzien van een lattenwand in verband met de privacy van de toekomstige bewoners en om lichtoverlast voor omwonenden tegen te gaan. De wand komt op een plint te staan die wordt opgetrokken met klinkers uit de huidige verharding van het terrein. Waar mogelijk, zal gebruik gemaakt worden van duurzame bouwmaterialen en van geprefabriceerde elementen om geluidsoverlast en verkeersbewegingen tijdens de bouw zoveel mogelijk te beperken.

Heempark

Het aan te leggen heempark is ontworpen in samenwerking met de eerder genoemde landschapsonwerper Jan Verburg, die betrokken was bij de inrichting en later ook bij de renovatie van Sunny Court. Eerder in het traject is er een ecologische basisinventarisatie gemaakt van de huidige situatie. Daaruit kwamen geen bijzondere natuurwaarden naar voren. Voor de bouw moet helaas wel een tweetal grote bomen het veld ruimen; een derde boom was ziek en moest al eerder worden gekapt. In het park komen daarentegen ongeveer dertig nieuwe bomen, heesters en bloeiende planten. Deze worden zo gekozen dat er een aan de schrale grond aangepaste vegetatie ontstaat. De te planten bomen zullen volwassen exemplaren zijn van zes tot zeven meter hoog die voor schaduw en verkoeling zullen zorgen. Het zicht op de nieuwe woningen wordt door de bomen beperkt en er ontstaat een visuele aansluiting met de hogere bomen in het aangrenzende park Sunny Court.

Geen doorgangsverbinding

Sunny Court blijft volledig intact, de bestaande muur tussen beide terreinen

Wie was Boedijn?

Karel Boedijn (1893-1964) was een botanicus en mycoloog, oftewel een plant- en schimmelmkundige. Hij wist het zonder veel vooropleiding te schoppen tot assistent van de toenmalige directeur van de Hortus Botanicus in Amsterdam. Op dertigjarige leeftijd studeerde hij alsnog af en twee jaar later promoveerde hij cum laude op een onderzoek naar de teunisbloem. Die teunisbloem krijgt ruimte in het project en vormt het verband met de naamgever.

blijft staan en krijgt een variabele hoogte. Met andere woorden, er komt geen directe doorgang tussen het Hof van Boedijn en Sunny Court. De enige uitzondering geldt voor een aantal kleine doorgangen onderin de muur waardoor kleine dieren van het ene terrein naar het andere kunnen.

Al met al klinkt het als een heel duurzaam project. Om te zorgen dat dit ook in de

toekomst zo zal blijven komt er een notariële kettingbeding voor de bewoners en de toekomstige VvE dat verplicht tot een duurzaam beheer inclusief een verbod op het gebruik van 'fossiele' auto's en op verstenen van het terrein.

De initiatiefnemers hopen dat de gemeente kort na het zomerreces op de vergunningaanvraag reageert. Als deze, misschien na nog wat kleinere

aanpassingen, wordt verleend, volgt er nog een bezwaarperiode waarin belanghebbenden hun zienswijze kunnen indienen. Naar verwachting zal de Stichting Groot Sunny Court hiervan wel gebruik willen maken. Dus zal het nog wel een tijdje duren voor eventueel de eerste spade de grond in gaat.

Marcel Tielemans

Speelruimte voor de allerkleinsten

Autoverkeer, scooters, snelle fatbikes en bovenal langs de stoepen geparkeerde auto's weerhouden kinderen ervan om buiten te spelen in hun straat. Het is domweg te onveilig. Daarom zijn speelplaatsjes en speelplekken in woonwijken dicht bij huis onmisbaar.

Het speeltuintje aan de Tasmanstraat achter Gymnasium Haganum is al vele jaren een plek waar de allerkleinsten een fijne speelplek hebben. Eind 2020 dreigt hieraan een einde te komen als Gymnasium Haganum de beheersovereenkomst met de Stichting Klein Tasmania opzegt om de buitenruimte voor hun eigen leerlingen uit te kunnen breiden. De Stichting Klein Tasmania, die de speeltuin beheert en onderhoudt, gaat om tafel met Haganum en ontwerpers. Dit resulteert in 2021 in een plan voor de bouw van een fietsenstalling met een mini stukje speelterrein voor kinderen uit de wijk.

Actie om de speelplaats te behouden

De Stichting mobiliseert de wijk en gezamenlijk wordt er actie gevoerd om de speeltuin te behouden, hetgeen media-aandacht genereert en politieke druk. VO Haaglanden, de koepelorganisatie waaronder Gymnasium Haganum valt, gaat met de buurt om tafel om nieuwe plannen te ontwikkelen. Er komt een pakket van wederzijdse eisen en wensen en na intensief samenwerken komt daar in 2023 een mooi ontwerp uit voor een echte buurt- en speeltuin.

Feestelijke opening

De herinrichting wordt in gang gezet en op 28 juni van dit jaar wordt de nieuwe buurttuin feestelijk geopend door Mirre Andringa van Stichting Klein Tasmania, Jan Willem van Poortvliet, rector van Gymnasium Haganum, Marije Mostert van D66 en Eline van Halsema van de Partij voor de Dieren. Er is straattheater, muziek van het leerlingenorkest van

Haganum, poffertjes en kinderen konden geschminkt worden. Alles mogelijk gemaakt door Haganum, diverse ondernemers en de Stichting Vrienden van Duinoord.

De Stichting Klein Tasmania en wijkbewoners zijn enorm blij dat deze mooie buurttuin in onderling overleg en goede harmonie tot stand is gekomen. Er is een beheersovereenkomst getekend voor tien jaar, waarin de zorg voor het onderhoud en de tuin in gezamenlijkheid wordt gedragen.

Overdag kunnen de leerlingen van Haganum hun lunch in de tuin eten en na 15:00 uur is de tuin voor de kleinsten in onze wijk die er met hun ouders kunnen spelen, ontmoeten en vertoeven.

Kitty Bos

**Informatie van Janneke Hendrikx
Stichting Klein Tasmania**

**Klein Tasmania | The Hague
Facebook.com**

Maak onze buurt nog mooier en beter voor
bijen, vlinders, wateropvang en verkoeling.
Klein Tasmania Duinoord
Tasmanstraat 53
Den Haag

Andere Tijden

Sunny Court, verborgen parel in de wijk

Sunny Court park met linksboven Reinkenstraat en daar tussenin oude hallen Garage HAMIM, 1982.

Uit de collectie Haags Gemeentearchief

Stoomtramspoors tussen Laan van Meerdervoort (links) en Obrechtstraat (rechts) richting stoomtramtracé Conradkade en Goederenkantoor bij Reinkenstraat, ca 1900.

Uit de collectie Haags Gemeentearchief

Het goed verstopte parkje Sunny Court is al vele generaties een heerlijke plek om te vertoeven, toch begon het ooit anders.

In de hoefijzervormige inham aan de Laan van Meerdervoort, vlakbij de Reinkenstraat, bevindt zich een onopvallend hek dat leidt naar een bijzonder park. Het is klein maar fijn en geheel omringd door huizen en stadstuinen. Een ideale plek om in alle stadsgewoel even tot rust te komen of om kinderen in het speeltuintje even 'uit te laten'. Een kronkelig pad leidt door het parkje, waarin mooie oude bomen, planten en struiken staan. Er is ook een minibieb en een stuk terrein waar de natuur haar gang kan gaan. Enthousiaste buurtbewoners die rond het park wonen, leveren met hun werkgroep een bijdrage aan het (groen)onderhoud en het openen en sluiten van het park.

Hollandsche IJzeren Spoorweg Maatschappij

Het verhaal van deze plek begint eind negentiende eeuw. Dan krijgt de Hollandsche IJzeren Spoorweg Maatschappij, een van de vijf in Den Haag opererende stoomtramaatschappijen, van de gemeenteraad toestemming om een stoomtramlijn aan te leggen vanaf hun eigen Station Hollands Spoor naar Scheveningen. Deze dubbelspoors lijn richting Scheveningen, die ten zuiden van de toenmalige bebouwde kom is aangelegd, wordt in 1886 geopend. Bij de kruising Laan van Meerdervoort – Conradkade – Reinkenstraat legt men

een grote driehoek met een dubbelspoors zijverbinding naar de Anna Paulownastraat aan. De stoomtram loopt hier van Hollands Spoor naar de Anna Paulownastraat en van de Anna Paulownastraat naar Scheveningen. Als vanaf 1893 de wijk Duinoord wordt ontwikkeld, houdt men bij het ontwerp rekening met de spoorlijnen. De zijtak naar en van de Anna Paulownastraat loopt in Duinoord namelijk tussen de tuinen van de Obrechtstraat en de Laan van Meerdervoort in. De hoeken van de Reinkenstraat zijn leeg. Hier zijn het tramwachthuis, het goederenkantoor en de sporen.

De stoomtramlijnen zijn erg populair bij de bevolking. Als vanaf 1904 paardentramlijnen geëlektrificeerd worden, ontstaat er concurrentie waar vooral de zijtak richting Anna Paulownastraat last van heeft. Toch blijft de zijtak nog jaren open omdat hij voor de aanvoer van bouwmaterialen naar het Vredespaleis wordt gebruikt. De bouw daarvan start in 1907, precies bij het eindstation van de stoomtram.

Na opheffing van de aftakking in december 1915 krijgt het geheel een andere bestemming. Desondanks is aan het huizenplan van de Reinkenstraat, Waldeck Pyrmontkade, Koningin Emmakade en Tasmanstraat op meerdere plaatsen nog steeds te zien waar de stoomtram heeft gelopen.

Ontwikkeling Reinkenstraat en ontstaan Sunny Court

Op de lege stukken grond bij de Reinkenstraat verrijzen in de loop der tijd meerdere panden. Direct aansluitend op het al bestaande stuk Reinkenstraat wordt al snel een pand gebouwd waarin zich op de begane grond de autoshowroom van de Haagsche Automobielen en Motor Import Mij (HAMIM) vestigt. De bijbehorende herstelwerkplaats en garageboxen hebben aan de Reinkenstraat hun ingang en liggen achter de huizen op het binnenterrein. Na 1919 wordt de garage op het binnenterrein verder uitgebreid met een grote hal en garageboxen.

Op het binnenterrein wordt ook een tennispark met twee tennisbanen geëxploiteerd, met dezelfde ingang als het huidige park. De particuliere eigenaar geeft het de naam Sunny Court en adverteert met "Trainer met eigen banen geeft club- en privaatles". Tennislessen worden gegeven aan zowel beginnende als gevorderde dames, heren en kinderen. Bij vorst worden de banen ondergespoten, zodat er na aankoop van een kaartje de hele dag naar hartelust geschaatst kan worden. Getuige de krant De Avondpost is er op 15 december 1933 's avonds zelfs een "gecostumeerd ijsfeest". Sunny Court beleeft bovendien op 10 december 1945 na alle oorlogswinters de schaatspremière met de eerste enthousiastelingen die hier een baantje trekken.

Wachthuis stoomtram Hollands Spoor-Scheveningen (links), sporen richting Anna Paulownastraat (voorgrond) en Goederenkantoor Reinkenstraat, ca 1902.
Uit de collectie Haags Gemeentearchief

Zicht vanaf Reinkenstraat: autoboxen (voorgrond links) met daarachter tennisbanen en groen tussen bouwblok Obrechtstraat (links) en Laan van Meerdervoort (rechts), foto L.M. Tangel ca 1948.
Uit de collectie Haags Gemeentearchief

Sunny Court park

Sinds 1977 is het voormalige tennisterrein een gemeentepark. Dit gebeurde pas nadat een verzoek begin jaren zeventig om hier een tweede garage te mogen

bouwen door de gemeente is afgewezen. Van het park wordt nog steeds dagelijks genoten en twee keer per jaar wordt de rust op een gezellige manier verbroken voor de viering van Sint Maarten en een

buurtmuziekfestival. Bezoekers kunnen dan onder de bomen in een ontspannen sfeer genieten van de festiviteiten.

Sandra van Dijk

Oog van de Lezer

Jaap van Loenen uit Duinoord, groot bomenkenner

Jaap was een echte Duinoorder. Hij woonde er vrijwel zijn hele leven, had er zijn bedrijf en oefende er zijn hobby's muziek en bomen uit. Trouw beschreef hij jaren achtereen in elke editie van 't Lopend Vuurtje een boom of struik uit onze buurt, waarover hij afkomst, wetenswaardigheden of verborgen eigenschappen onthulde.

Op 31 oktober 2023 overlijdt Jaap op 95-jarige leeftijd. In ons februari nummer schrijft Mary Beuk een mooi In Memoriam over zijn leven en bezigheden. Ook vertelt Mary dat Jaap in het Zorgcentrum waar zij hem bezocht nog altijd druk doende was om te schrijven over bomen. Elk kwartaal verschenen zijn bijdragen – eveneens vele jaren achtereen – in Haagwinde, het blad van de AVN – al bijna 100 jaar dé natuurvereniging voor Den Haag en omgeving.

De verschijning van zijn tweede boek 'Meer bomen en struiken' heeft Jaap helaas niet meer kunnen meemaken. Hij vertelt erin veel boeiends over bomen en struiken met intrigerende namen als wurgvijg, vaantjesboom, aardbeiboom, sassafras, osagedoorn. Maar over ook meer bekende, zoals hult of sneeuwbes. Het zijn allemaal

soorten die ergens in Nederland groeien, maar vaak niet uit Nederland afkomstig zijn. De Alpen vormden na de ijstijden voor veel soorten een onneembare barrière om terug te keren. Daardoor heeft Nederland van nature veel minder diversiteit in soorten dan bijvoorbeeld Noord-Amerika heeft. In de 19e eeuw gingen ontdekkingsreizigers op zoek naar nieuwe bomen en struiken en zo kregen we er weer veel soorten bij. Enkele van deze nieuwkomers zijn gaan woekeren. Deze worden dan als "exoot" bestreden. Daarover schrijft Jaap wijze woorden. Jaap leeft niet meer, maar in zijn boeken en artikelen leeft hij voort.

Kitty Bos,
informatie van AVN,

Algemene Vereniging voor Natuurbescherming
voor Den Haag en omgeving.

Wilt u deze nieuwe uitgave bestellen, maak € 15,- over op
IBAN NL06 INGB 0000 7388 58 t.n.v.
AVN Den Haag, o.v.v. 'Meer bomen en struiken' en uw naam en adresgegevens.

The expat pages

Sunny Court Festival 2024

On Saturday 14th September music lovers of all ages are very welcome to the free Sunny Court Festival in the Sunny Court Park. The programme looks like this:

15.00 – open stage for all the musical talent in the neighbourhood: Young musicians, solo artists, performances by local music schools and a performance by the Haganum School Orchestra. Local band, Kii Largomet will conclude the afternoon session with covers and some of their own songs.

19.45 – classical music performance by a piano student at the Davidsbündler Music Academy.

20.30 – the Isle Quartet: a cross-over of classical and jazz music.

21.15 – Smooch: swing, jazz and blues band, Smooch.

When should I plant my bulbs?

Autumn is the season for planting your bulbs and other early bloomers, such as tulips, daffodils and crocuses, that you want to enjoy in Spring. Our neighbour and impassioned gardener, Cora van Leeuwen has tips for us. First a bit about Cora:

Growing up, Cora's back garden was the Westbroek Park yet her dream was to have her own big garden and when she bought her home in Duinoord in 2002, her dream was fulfilled. She didn't really know much about gardening so she joined a gardening club and set about reading everything she could lay her hands on about what, where and when you should plant things in your garden. Within two years her new but boring garden was a true paradise, so much so that her neighbours asked if she would help in their gardens. We asked for tips on how to prepare your garden for the winter months.

Tip 1. Fallen leaves and topsoil: Just leave the fallen leaves where they are as they provide shelter for small animals and are a useful layer of topsoil. If there are too many damp leaves, put them in a dustbin bag with airholes in the bottom and leave the bag in a shed or behind a tree so that you have some good topsoil for next year.

Tip 2. Weeding, pruning and fertilising: Weed the garden so the seeds don't spread, which will save you a lot of work

in the spring. Fertilise the lawn and sow a few new grass seeds on it. Also, fertilise around the roots of the plants, bushes and trees using an organic fertiliser, such as cow manure pellets rather than artificial fertiliser. It is best to prune fruit trees and bushes, such as grapes, apples, pears, plums and blackberries, after all the fruit has been picked. Don't forget to clean out your pond and prune any pond plants.

Tip 3. Repositioning and planting: Autumn is the best time to plant new plants or to reposition your existing plants because the soil is often still warm and damp. This gives new plants enough time to take root and if a plant or bush would be better elsewhere, this is the best time to move it. Autumn is also the best time to plant your bulbs for spring flowers. As well as daffodils, tulips or crocuses, why not try something more unusual, such as the spring snowflake, the prairie lily, or the (snake's head) fritillary.

Tip 4. The Lasagne planting method: Ensure you have a nice big plantpot. Put a layer of soil in the bottom and place a few tulip bulbs on top of this, then another layer

Een thuis vind je samen met Estata.

Met onze persoonlijke aandacht, ons unieke netwerk en brede aanbod zorgen wij ervoor dat jij krijgt waar je echt blij van wordt!

www.estata.nl

☎ 070 350 70 50 ✉ info@estata.nl

Robbert d'Hondt
NVM register
makelaar taxateur
& bouwkundig
ingenieur

ESTATA
MAKELAARS O.G.

Margot Koesen
NVM register
makelaar taxateur

AANKOOP

VERKOOP

AANHUUR

VERHUUR

BEHEER

TAXATIES

CERTIFIED
EXPAT BROKER

of soil with a few daffodil bulbs and then another layer of soil and a layer of crocus bulbs. Plant some winter violets in the top layer of soil. Because the bulbs bloom one after the other, you will have months of pleasure from them as they continue to come through the top layer.

Duinoord residents in the spotlight

This edition of 't Lopend Vuurtje contains lovely long articles about many of our talented Duinoord residents. I'd love to translate everything for you but here's a summary of who they are and what they do.

Henk & Susanne Labij have lived on the Groot Hertoginnelaan since 2009 and years before, Henk lived in the 2e Schuytstraat. He was an economics student but gave up his studies to earn some money working for the AMRO Bank, eventually as a financial advisor. After 6 years he decided to have a change of career and did a 4-year physiotherapy course, then worked in this field for ten years until he became very ill and couldn't work. In 1996, he moved to live on the Côte d'Azur in France. Then in 1999 he met the love of his life, Susanne who had a positive influence on all aspects of his life and they eventually moved back to Duinoord. She recognised his talent for storytelling and encouraged him to write his stories down. Susanne herself had discovered that she had a talent for painting after Henk bought her an easel, some acrylics and a canvas as a gift. From 2008 to 2022 Henk transferred all of his stories to paper, resulting in a 3000 page, 8-part series called 'Bij de gratie van de vergelijking', (By the grace of the equation). Susanne's advice was to concentrate on one of the stories and the result was the publication of a psychological drama called 'Vaarwel mam, het is goed' (Farewell Mama, It's Okay), based on his difficult relationship with his mother and her death. It's a story about their painful relationship and the complexity and toxicity of family relationships with a tragi-comic undertone. Henk and Suzanne have now been together for over 25 years and are both enjoying life walking on the beach, painting and writing, with Susanne as Henk's biggest source of inspiration.

Hanh Do and Cam Nguyen have combined their home and business life as they both run their businesses from home: Hanh has a consultancy bureau and Cam has a jewellery atelier and art gallery, Vietnam Art House. Hanh Do grew up in the country in Vietnam during the war. When he turned 17 he grabbed the chance to study at the Prague School of Economics and graduated in 1990. He came to the Netherlands as an asylum seeker but found it difficult to integrate here. With help from the director of the refugee centre, he was granted a place on a Dutch language course in Breda and even though his Dutch wasn't perfect, he later studied econometrics at the University of Tilburg from 1993 to 1996. Having worked for the Ministry of Education, Culture and Science, living in the Bezuidenhout area of The Hague, in 2000 he started his own business. In 2008 he bought his current house on the Laan van Meerdervoort where he now runs his business bringing Dutch and European companies into contact with companies in Vietnam. In 2010, at a seminar in Vietnam, he met Cam Nguyen. She moved to the Netherlands and they got married in 2013. Her first year here was very difficult as Hanh was often travelling on business and she missed her family and her work. Having studied accountancy, she worked in the financial sector for ten years in what was then called Saigon. As much as she missed Vietnam, her wish to have her child grow up in the Netherlands kept her in The Hague. She also learned Dutch and then was lucky to find a job in a jewellery shop but the shop had to close down during corona. Not being one to sit still, she started to design her own jewellery in her atelier at home. She works with all kinds of stones: amethyst, labradorite, lapis lazuli, jade and pearls, which she imports from all over the world. She sells her work via her website (www.caha.nl) or by appointment. In their gallery (www.vietnamarthouse.com) on the Laan van Meerdervoort you can see the work of modern-day Vietnamese artists. Their son has the very Dutch name, Hans. "He was raised in the Netherlands, goes to school in the Netherlands and we want him to have a truly Dutch upbringing".

Brigitte Spiegeler was born in Roelofarendsveen, but in her heart and soul, she feels like she comes from The Hague.

Before she moved to Duinoord in 2003, her studies sent her throughout Europe. Brigitte studied French, Dutch Law and European Studies in Amsterdam, which took her to the Université Pierre Mendès France II in Grenoble and she also took part in an exchange programme sending her to the University of Tübingen and the Court of Law in Düsseldorf. Even though languages and the law fascinated her, her true passion has always been art and poetry. During her first year of working as a lawyer, she took some lessons on Saturdays at the Gerrit Rietveld Academy in Amsterdam. A few years later she decided to make a drastic career move and stopped working in the legal field to take a job as senior policy officer at the Ministry of Economic Affairs in The Hague. This job gave her the chance to take an evening course at the Royal Academy of Arts in The Hague. After 5 years, she graduated and quit her job, registering again as a lawyer in The Hague and Paris and setting up her own law firm, together with a partner. At the same time she was developing her skills as an artist. She moved to Duinoord as she fell in love with her gorgeous house with its high ceilings, stained glass windows and period features. It's close to the Reinkenstraat and the beach – her favourite hang-outs. When it comes to art, Brigitte is an all-rounder. She writes poems with a number of other poets under the name 'Dichter bij de Dood', which translates as Closer to Death but also Poet in the Event of Death. She also created a sculpture made up of hundreds of mirrors for the 2023 sculpture exhibition on the Lange Voorhout. She has also had exhibitions abroad – in 2017 in Venice and just a few months ago in the USA where her exhibition was called 'Dream Variations'.

Expat page by Traysi Smith
TRAYSI'S TRANSLATIONS
 Obrechtstraat 399
 2517 VB Den Haag
 06 49 61 35 71
traysi@traysitranslations.nl

WIJ LEVEREN GRAAG EEN BIJDRAGE AAN ONZE FRAAIE WIJK

VAN DEN AKKER DUINOORD FONDS

Wij storten van iedere woning die u in Duinoord
via ons kantoor verkoopt een bedrag in het fonds.

Reinkenstraat 72, 2517 CX Den Haag | 070-346 89 33 | vandenakker-makelaardij.nl

**Kom jij
bij ons
team?**

Wij zoeken een nieuwe collega!

Commercieel medewerker binnendienst

Korff de Gidts
Makelaardij

Van Boetzelaerlaan 1 • Den Haag

070-3558400

info@korffdegidts.nl

www.korffdegidts.nl

